

Rådgivende uttalelse:

- Dato:** 20. april
- Sak:** 2017-2639
- Klager:** Staten v/ Barne-, ungdoms –og familiedirektoratet (Bufdir)
Postboks 2233
3103 Tønsberg
- Innklaget:** Kommune A, ved barneverntjenesten
- Nemnda:** Advokat Tore Roald Riedl (leder), kommuneadvokat Joakim Zahl Fjell og tingrettsdommer Ingrid Smedsrud
- Avgjørelsesform:** Nemndas avgjørelse er fattet i nemndsmøte basert på skriftlige fremstillinger.
- Saken gjelder:** Saken gjelder uenighet mellom staten og kommunen om betaling for institusjonsopphold for gutt født 2000 for perioden xx. februar 2017 og fremover.

A omsorgskommune
B barnet
C institusjon
D mor
E far
F region
G lensmannskontor

H sted
I sted
J sykehus
K institusjon
L kommune
M tingrett
N søsken

O	søsken	T	institusjon
P	lagmannsrett	U	region
R	institusjon	V	leder for avdeling
S	sted		

I møte 20. april 2018 fattet Barnevernets tvisteløsningsnemnd i sak nr. 2017-2639 slik

rådgivende uttalelse:

Saken gjelder uenighet mellom staten og kommune om betaling for institusjonsopphold for gutt født 2000 for perioden xx. februar 2017 og fremover. Staten mener kommunen fra nevnte tidspunkt er forpliktet til å betale utgifter ut over kommunal egenandel i henhold til barnevernlovens ordinære betalingssystem på grunn av guttens funksjonshemminger. Kommunen mener at utgiftene til forsterket institusjonsopphold er en følge av foreldrenes omsorgssvikt, og at disse utgiftene skal dekkes av staten.

Twisten ble oversendt Barnevernets tvisteløsningsnemnd den 25. september 2017. A kommune innga tilsvar 1. desember 2017. Så vel kommunen som Bufetat samtykker i at nemnden behandler saken.

Sakens bakgrunn

Gutten vokste opp sammen med sine foreldre og to yngre søsken, og fikk i 2010 diagnosen F 84.5 Asperger syndrom.

I 2014 tok foreldrene kontakt med barneverntjenesten i A på bakgrunn av at de var bekymret for hjemmesituasjonen. Bekymringen var knyttet til guttens diagnose med utageringer og at mor var sliten og sykemeldt. Det ble iverksatt undersøkelse, men undersøkelsen ble henlagt etter kort tid etter foreldrenes ønske. Tiltak ble ikke iverksatt.

xx. juni 2015 ble politiet tilkalt, etter at gutten bl.a. skal ha utøvd vold mot foreldrene.

Den xx. juli 2015 fattet barneverntjenesten midlertidig vedtak om plassering av gutten med hjemmel i bvl. § 4-25 (2). Vedtaket ble ikke godkjent av fylkesnemnda den xx. juli 2015.

I vedtaket fremgår det bl.a.:

« På bakgrunn av opplysningene i det midlertidige vedtaket er det uklart for fylkesnemnda om i hvilken grad B adferdsvansker kan sees i sammenheng med hans diagnose, Asberger syndrom, eller om han har utviklet adferdsvansker som går utover dette. Barneverntjenesten bør vurdere om et akuttvedtak i stedet kan/bør fattes med hjemmel i barnevernloven § 4-6 andre ledd...»

Barneverntjenesten fattet deretter xx. juli 2015 nytt midlertidig vedtak i medhold av barnevernloven § 4-6 annet ledd, som samme dag ble godkjent av fylkesnemnda, og gutten ble boende på C frem til xx. juli 2015.

xx. juli 2015 flyttet gutten inn i et døgnbasert avlastningstilbud i en boenhet via hjemmetjenesten i hjemkommunen i medhold av helse- og omsorgstjenesteloven. Det midlertidige vedtaket ble opphevet. Etter kort tid ble avlastningstilbudet avvirket.

Barneverntjenesten fattet xx. september 2015 vedtak om bistand til foreldrene til leie av privat hybel til gutten i hjemkommunen. Det ble inngått avtale om en viss oppfølging av gutten, med bl.a. matlaging, vekking, varsel om leggetid og påminnelse om medisin.

Høsten 2015 ble en bekymringsmelding fra guttens farmor henlagt etter undersøkelse. Hun mente at han ikke fikk den hjelp han hadde behov for av kommunen.

Kommunen avslo xx. september 2015 en søknad fra foreldrene om brukerstyrt personlig assistanse for gutten i egnet bolig utenfor hjemmet.

Fra vedtaket gjengis:

«Begrunnelse:

Søker vurderes ikke å ha behov for brukerstyrt personlig assistent, jf. Pasient og brukerrettighetsloven § 2-1 d.

D og E søknad om brukerstyrt personlig assistent avslås. Det vurderes at B funksjonsnivå er for godt til å ha behov for tjenester organisert som brukerstyrt personlig assistent.

Samme dag avslo også A kommune søknad om langtidsopphold etter helse- og omsorgstjenesteloven.

Fra vedtaket gjengis:

Søker blir vurdert til ikke å ha behov for heldøgns omsorg og pleie i institusjon over lengre tid jf. Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1, 3-26. Se pasient og brukerrettighetsloven § 21a. D og C søknad om langtidsopphold i institusjon for sin sønn B avslås. Det vurderes ikke at familien har et så omfattende omsorgsarbeid i hjemmet at det bør innvilges permanent opphold i institusjon/barnebolig. B vurderes å ha et funksjonsnivå som ikke tilsier at han har behov for så omfattende tjenester.»

Fylkesmannen opprettholdt avslaget etter klage fra Pasient – og brukerombudet i F på begge vedtakene.

I desember 2015 opprettet barneverntjenesten ansvarsgruppe for gutten med formål å koordinere tjenester og planlegge videre tiltak for han.

Oppholdet i hybelen fungerte ikke tilfredsstillende, og foreldrene valgte å ta ham tilbake i foreldrehjemmet. Dette fungerte heller ikke, og han fikk to opphold ved Barne- og ungdomspsykiatrisk klinikk, senest xx – xx. februar 2016.

xx. februar 2016 fattet barneverntjenesten et nytt midlertidig vedtak etter bvl. § 4-25 annet ledd annet punktum etter bekymringsmelding fra G lensmannskontor. Gutten ble plassert i barnevernsinstitusjonen H.

I begrunnelsen hitsettes :

« barnet har tross hjelpetiltak i svært liten grad deltatt i skoleundervisning, og har de siste månedene helt uteblitt fra skole. I den siste uken har barnet vist adferdsvansker i hybelen i en slik grad at foreldrene har vært alvorlig bekymret for barnet, og gjentatte ganger har måttet tilkalle så vel politi, legevakt, ambulanse samt kontaktet barnevernsvakta for I i forbindelse med utagering. Ved et tilfelle for vel 1 uke siden ble barnet også vurdert å være suicidal i en slik situasjon, og i en slik grad at barnet av legevakt ble akuttinnlagt ved BUP J for en kort periode.

Foreldrene har etter egen beslutning nå de siste dagene tatt barnet ut av hybelen og barnet har nå derfor oppholdt seg i hjemmet, noe som har vært en stor belastning for så vel barnets foreldre som 2 yngre søsken.

Situasjonen seint om kvelden xx. februar 2016 var slik at B gjentatte ganger utagerte i foreldrenes hjem, med foreldrene til stede, herunder knust tv i hjemmet, slik at politi ble tilkalt. Etter at barnet hadde roet seg, og gått til seng, har det igjen oppstått utagering der barnets mor har blitt utsatt for slag av barnet, og barnets far ble forsøkt slått, hvorpå politi og ambulanse ble tilkalt.

[...]

Leder av barneverntjenesten legger vekt på at foreldrene i den nåværende situasjonen er svært slitne og ute av stand til å ta hånd om barnet av grunner som nevnt, og at frivillige hjelpetiltak

ikke anses å kunne sikre barnet en tilfredsstillende omsorg og trygghet. Det kan heller ikke påregnes at barnet vil samtykke til en frivillig institusjonsplassering.»

Fra epikrisen til BUP J av xx februar 2016 hitsettes følgende:

«Vurdering: 15 år gammel gutt pas. med Asbergers syndrom, og store adferdsvansker. Fremkommer svært lav fungering, med videre tap av funksjon etter flytting til egen leilighet. Informasjon fra mor og observasjoner i avdeling gjør det tydelig at dette er en pas. som har behov for tett oppfølging med samme typer rammer som har på institusjon. Hans fungering oppfattes å være på lik linje som andre personer med lett psykisk utviklingshemming og det tenkes av den grunn at det burde gjennomføres en Vineland undersøkelse. Selv om de intellektuelle evnene er gode så betyr ikke dette at hans fungering er god. Viktig at pas. får tilrettelegging ut i fra funksjon, og at det er ett langvarig tilbud. Videre er hans omsorgsbehov og adferd av en slik grad at det ikke tenkes forsvarlig å sende pas. hjem til egen familie. Dette er noe mor og far er enig i.»

Ovennevnte vedtak ble påklaget av gutten. Foreldrene var enige med kommunen om at klagen ikke skulle tas til følge. Fylkesnemnda vedtok den xx. mars 2016 å ikke ta klagen til følge.

Den xx. mars 2016 ble § 4-25 vedtaket erstattet med vedtak etter bvl. § 4-6 annet ledd. Gutten ble da flyttet til den statlige institusjonen K i L kommune.

Den xx. april 2016 fattet fylkesnemnda vedtak om omsorgsovertakelse i medhold av bvl. § 4-12 første ledd bokstav a, med plassering i barnevernsinstitusjon, jf. bvl. § 4-14 bokstav b.

Gutten fremsatte deretter krav om rettslig overprøving av vedtaket.

M tingrett avsa dom xx. juli 2017. Fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse ble stadfestet. Imidlertid fikk foreldrene noe mer samvær med gutten.

Fra dommen gjengis følgende:

« Retten er enig med kommunen i at grunnvilkårene for omsorgsovertakelse etter bvl. § 4-12 første ledd bokstav a. er tilstede. Bevisførselen har vist at Bpga sin sykdom har hatt særlige behov gjennom oppveksten, men at foreldrene synes å ha håndtert dette uten vesentlig bistand fra det offentlige utover støttekontakt en periode og avlastningstilbud. At det har vært utfordrende for foreldrene legger retten uten videre til grunn. Mor har formentlig vært den som har tatt det tyngste delen av omsorgsarbeidet, og det utviklet seg etter hvert slik at hun ble sykmeldt i 2013 og har vært det siden. Når det gjelder spesielle forhold nevnes at mor har forklart at det skjedde klare negative endringer i B atferd både N og O ble født».

Videre gjengis:

« B prosessfullmektig har med styrke gjort gjeldende at så lenge det ikke er noe å utsette på foreldrenes omsorgsevne, så er ikke vilkårene for omsorgsovertakelse etter § 4-12 første ledd bokstav a. til stede. Som det fremgår foran er ikke retten enig i dette syn i det alt vesentlige er knyttet til foreldrenes generelle omsorgsevne.

Det er ikke uenighet om at foreldrene har alminnelig god omsorgsevne, og at de har gjort sitt beste for å gi B god omsorg. Det er slik retten ser heller ikke grunnlag for å hevde at samarbeidet med det offentlige ikke har vært godt nok. At det har vært noen uenigheter om hvilke tilbud som er det beste mener retten at vil være naturlig at kan være oppfatninger om, og at foreldrene klarligvis må ha anledning til å gi uttrykk for sin mening uten frykt for at dette kan bli brukt som bevis på dårlig samarbeidsevne. For retten fremstår det andre alternativet i bokstav a. som det som er mest aktuelt her.

Selv om de har gjort sitt beste å ivareta omsorgen for B, har de ikke klart å forhindre hans negative utvikling med alvorlige utageringer. Det er opplyst at politiet ble tilkalt 7 ganger i løpet av det halve året fra sommeren 2015 til februar 2016, pga utageringer hvor B i flere tilfeller hadde vært voldelig mot en eller begge foreldrene.

På samme måte som fylkesnemnda har uttalt, har også retten stor forståelse for at foreldrene har blitt slitne av å ivareta omsorgen for B, og at dette etter hvert har redusert deres evne til å gi han tett oppfølging. Dette er på ingen måte noen bebreidelse mot foreldrene idet det neppe finnes andre foreldre som ville klart oppgaven særlig bedre. Det vises her til K anser at det nødvendig med 2 til 1 oppfølging 24/7.»

Ved P lagmannsretts beslutning av xx. november 2016 ble det ikke gitt samtykke til å fremme anke fra B i omsorgsovertakelsessaken.

I brev til guttens advokat av xx. september 2016 vurderte fremdeles kommunen at gutten ikke oppfylte vilkårene for langtidsopphold i institusjon, og det blir bl.a. vist til at selv om gutten trenger spesiell tilrettelegging og struktur på grunn av diagnosen, så vurderes ikke dette å være mer enn det en kan forvente at familier skal kunne greie med hjelpetiltak, avlastning, veiledning og eventuell annen hjelp i hjemmet.

Det ble også vektlagt fra barneverntjenesten at foreldrene ikke har klart å gi han den oppfølging han trenger, herunder at det har vært et til tider destruktivt samspill mellom gutten og foreldrene.

Etter kraftig utagering og ødeleggelse på K xx. oktober 2016, ble han flyttet fra institusjonen. Leiligheten var ubeboelig. Samme dag ble det fattet vedtak i medhold av bvl. § 4-25 annet ledd og gutten blir plassert ved P barnevernsenter på S.

I sluttrapporten fra K av xx. november 2016 rapporteres det om bl.a. vanskeligheter med å bo sammen med andre ungdommer og manglende skolegang.

Kommunen fremmet begjæring med forslag om plassering i institusjon i medhold av barnevernloven § 4-24. I vedtak av xx. november 2016 ble kommunens forslag ikke tatt til følge.

Fra fylkesnemndas vedtak gjengis:

«Det er ikke grunnlag for å anta at B utageringer i hjemmet har sammenheng med omsorgssvikt fra foreldrene, jf. nemndas og tingrettens avgjørelser i omsorgsovertakelsessaken. Det er imidlertid grunn til å anta at utageringene som har vært i hjemmet i stor grad har sammenheng med hans diagnose Asberger syndrom. Problemer som skyldes funksjonshemminger er ikke adferdsproblemer i lovens forstand. Hva gjelder utageringene han har hatt mens han har bodd utenfor hjemme, og da særlig på K, må etter nemndas mening også ses i sammenheng med hans diagnose, samt hans ønske og manglende forståelse for at han ikke kan få bo på A.

[...]

Det B trenger videre, slik nemnda ser det, er ikke behandling for adferdsvansker, men omfattende tiltak for å sikre en best mulig fungering. Både K v/ og R v/ sa i sine vitneforklaringer at de mente adferdstiltak ikke var det riktige for B...»

Gutten forble etter dette plassert på R. Institusjonen er imidlertid en adferdsinstitusjon og ikke godkjent etter bvl. 5-8 med plasseringer med hjemmel i bvl. § 4-12.

Gutten måtte derfor tilbys et annet tiltak etter bvl. § 4-14 bokstav b. Grunnet guttens særlige behov blir det vurdert at han ikke kan ivaretas på en ordinær plass i statlig barnevernsinstitusjon eller på ordinær rammeavtaleplass.

Den xx. desember 2016 søkte foreldrene på nytt om barnebolig etter helse - og omsorgstjenesteloven. Søknaden ble avslått av kommunen xx. februar 2017. Av vedtaket fremgår at foreldrene er av den oppfatning at turbulensen og uroen som hadde vært, kunne vært unngått hvis gutten hadde bodd i hjemkommunen.

Fra vedtaket gjengis:

«En barnebolig vil derfor være en liten egnet til å møte de utfordringene B etter hvert har utviklet. Det er ikke Asbergeren og behovet for struktur som er vanskelig, men det adferdsmønsteret han har utviklet vil være for krevende i en slik bolig etter vår vurdering. Likeledes vil samspillet med familien kunne gjøre det vanskelig, i og med at de vil ha alt ansvar for den daglige omsorgen og strukturen i boligen. Barnebolig har ingen muligheter for å utøve noen former for tvang»

Den xx. februar 2017 ble gutten tilbudt plass ved avdeling T i U. I tilsagnet fra Bufetat, fremkommer det at metoder og tilnærming er beskrevet til å møte guttens vansker, og både avdelingsleder og veileder har erfaring med tilsvarende vansker som gutten har.

I ansvarsgruppemøte fra august 2017 rapporteres det, at det fremdeles ikke var forsvarlig å være alene på jobb med gutten. Gutten hadde heller ikke begynt med skolegang.

I rapport fra institusjonen fra august 2017 rapporteres det om utageringer og rasering av inventar.

Den xx. september 2017 ble det avholdt samarbeidsmøte. I møtereferatet fremgår det at gutten forholdt seg bedre til regler og døgnstruktur, selv om han fortsatt kunne være våken på natten. Institusjonen er også mindre bekymret for guttens helse. Det må fremdeles være to voksne på jobb.

Den xx. oktober 2017 ble det fattet vedtak i fylkesnemnda om et månedlig samvær på institusjonen samt et månedlig helgesamvær med hjemreise til hjemkommunen.

I vedtaket fremgår det at gutten har hatt en positiv utvikling etter plasseringen, og det er enighet mellom alle parter om at han skal være på institusjonen til han fyller 18.

Det gjengis fra vedtaket:

«Fylkesnemnda finner å knytte noen merknader til kommunens anførsel i begjæringen om at mors personlighetstrekk er negativt i forhold til B behov for stabilitet. Denne anførselen underbygges ikke av tidligere avgjørelser i omsorgssaken for fylkesnemnd og tingrett. Ved avgjørelsene ble det lagt til grunn at foreldrene samarbeidet godt med hjelpeapparatet om B.

[...]

Foreldrene var enig i omsorgsovertakelsen ved de tidligere behandlinger og de har støttet opp om plasseringen ved T. Avdelingsleder V har forklart at institusjonen har hatt svært god kontakt med foreldrene siden starten, og de opplever et godt samarbeid med dem, også om samvær. Mor har ved sin forklaring fremstått reflektert og med innsikt i og forståelse for B behov. Hun viser en naturlig opptatthet av å finne løsninger som kan bidra til B sammensatte behov ivaretas på en best mulig måte. Etter nemndas vurdering gir bevisførselen ikke holdepunkter for at mors personlighet er til hinder for et utvidet samvær med besøk på A».

Det er uenighet mellom kommunen og staten om hvordan kostnadene for omsorgen av gutten skal dekkes.

Partenes anførsler

BUFETAT har i det vesentlige anført at de forsterkningstiltak som er etablert for gutten på institusjonen er begrunnet i funksjonshemming som ikke skyldes omsorgssvikt. Diagnosen Asberger må anses som en funksjonshemming i rundskrivets forstand. Det er ikke grunnlag for å hevde at diagnosen har sin dominerende årsak i omsorgssvikt. En slik forståelse er i tråd med BTN sin vurdering av Asperger syndrom som funksjonshemming etter rundskrivet.

Det må kunne forventes at helse - og omsorgstjenesten og barneverntjenesten ønsker å finne riktig tilbud til gutten, og at de to tjenestene i samme kommune klarer å samarbeide om å komme frem til en samlet løsning. Det vises bl.a. til fylkesnemndas vedtak av xx. november 2016, hvor

fylkesnemnda forutsetter at barneverntjenesten foretar en fortløpende vurdering av hvilket omsorgstilbud som best kan ivareta guttens behov, herunder at barneverntjenesten samarbeider med andre instanser om tilbud som barneverntjenesten ikke rår over.

Bufetat har påpekt at med et heldøgns omsorgstilbud etter helse- og omsorgstjenesteloven ville vedtak om omsorgsovertakelse sannsynligvis vært overflødig. Det er sterkt uheldig at det ikke har lyktes kommunen å opprette et tilbud etter helse- og omsorgstjenesteloven.

Alle vedtak og tiltak i saken har sammenheng med kommunens manglende oppfyllelse av guttens rettigheter etter helselovgivningen. Dette bekreftes også av kommunens gjentatte forsøk på tiltak med hjemmel i barnevernlovens adferdsbestemmelser er avvist av fylkesnemnda, som viser til at guttens adferd anses som utslag av hans diagnose.

En gutt i samme alder med samme oppvekstvilkår uten Asberger syndrom ville ikke har vært i tiltak etter barnevernloven. Alle utgifter til guttens plasseringer etter barnevernloven er derfor relatert til guttens funksjonshemming, og skal av den grunn dekkes av kommunen. Dersom en gutt i samme alder, med samme oppvekstvilkår, uten diagnosen ville ha vært i behov for tiltak etter barnevernloven ville mest sannsynlig en ordinær plass vært tilstrekkelig.

Ekstrakostnader pr. døgn utgjør kr. 5 637. Bufetat har krevd betaling fra og med xx. februar 2017.

Nemnda forstår påstanden slik:

Kostnader utover ordinær avtalepris i omsorgsinstitusjon skal dekkes av A kommune.

A kommune har i det vesentlige anført at gutten ikke har vært underlagt særskilte tiltak som har sammensatte årsaker, eller som har sin hovedårsak i diagnosen. Det er foreldrenes omsorgssvikt alene som har medført behov tiltakene i institusjon. Det vises til avgjørelser i fylkesnemnd/tingrett/lagmannsrett. Årsaken til at kommunen fikk omsorgen for gutten, er at foreldrenes omsorgsevne ikke har vært tilstrekkelig for å ivareta hans omsorgsbehov. Konsekvensen av dette har vist seg klarere og klarere etter hvert som gutten har blitt eldre. Over tid har kombinasjonen av foreldrenes manglende omsorgsevne medført utvikling av destruktive strategier hos gutten.

Det anføres at Asberger syndrom ikke i seg selv gir utfordringer for foreldre som kan begrunne en omsorgsovertakelse etter § 4-12. Uten foreldrenes dokumenterte omsorgssvikt, så ville det ikke vært nødvendig å iverksette en omsorgssak, herunder heller ikke nødvendig å sette i verk ekstra tiltak i institusjonen.

Oppholdene ved de siste institusjonene viser at han fungerte mye bedre etter at han kom inn i trygge rammer. Han har vist en god utvikling. Dette skyldes at han har vært omgitt av trygge og forutsigbare voksne.

Kommunen påpeker også at gutten er blitt svært mye dårligere med diagnosen sin på grunn av foreldrenes omsorgssvikt. Diagnosen i seg selv er medfødt og innebærer ikke nødvendigvis noen grad av funksjonshemming.

Plassering og tiltak er foretatt ut fra foreldrenes manglende omsorgsevne.

Kommunen har oppfylt sine forpliktelser etter helse- og omsorgstjenesteloven.

Hva gjelder betalingskravet, hevdes det subsidiært at kommunen ikke skal betale for perioden etter xx. mars 2017, da det kom inn en ny beboer som har brukt ressurser betalt av kommunen.

Nemnda forstår påstanden slik:

Bufetat har ansvar for å dekke alle utgifter knyttet til plassering av barnet i institusjon regnet fra den 06.02.17, med unntak av kommunens alminnelige egenandel

Nemndas bemerkninger

1.

Høsten 2007 utarbeidet det daværende Barne- og likestillingsdepartementet rundskriv Q-06/2007 om oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter og om betalingsordninger i barnevernet ("betalingsrundskrivet"). Ved praktisering av rundskrivet erfarte staten og kommunene at det er vanskelig å unngå gråsoner hva gjelder oppgave- og betalingsansvar i enkelte av disse sakene.

I samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Kommunenes Sentralforbund (KS) og Regjeringen v/daværende Barne- og likestillingsdepartementet om utvikling av barnevernet, ble partene enige om å etablere et tvisteløsningsorgan for de såkalte "gråsonesaker". Dette er saker der det er tvist mellom kommune og stat om grensen mellom statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunenes betalingsansvar etter annen lovgivning. Gråsonesaker oppstår der et barn har behov for tiltak både etter barnevernloven og andre velferdslover.

På bakgrunn av ovennevnte opprettet partene 1. januar 2010 Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Nemnda er et uavhengig organ som skal gi rådgivende uttalelser i gråsonesaker som begge parter velger å bringe inn for nemnda. Nemndas uttalelse er ikke rettslig bindende.

Barnevernets tvisteløsningsnemnd består av leder, to faste medlemmer og to varamedlemmer. Leder er utnevnt av Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) i samarbeid med KS for en periode på inntil 4 år. BLD utnevner et fast medlem med vara på fritt grunnlag og ett fast medlem med vara etter forslag fra KS. Nemndas leder og medlemmer skal ha juridisk kompetanse. Hver sak behandles av leder, ett medlem som er oppnevnt på fritt grunnlag og ett medlem som er oppnevnt etter forslag fra KS.

KS og departementet utarbeidet saksbehandlingsregler for nemnda 17. november 2009 og for nemndas sekretariat. Saksbehandlingsreglene ble sist revidert i februar 2017.

2.

Det rettslige utgangspunkt om fordeling av utgifter i barneverntjenesten følger av barnevernloven § 9-4 og § 9-5:

§ 9-4 Statlig regional barnevernmyndighets økonomiske ansvar for barneverntjenesten
Når det gjelder barn under 20 år som blir plassert i fosterhjem eller institusjon eller får opphold i senter for foreldre og barn, skal statlig regional barnevernmyndighet dekke den del av kommunens utgifter som overstiger det kommunen plikter å betale etter § 9-5.

§ 9-5 Statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen. Den kommune som har søkt om inntak i institusjon eller for barn og foreldre i senter for foreldre og barn, skal yte delvis refusjon av oppholdsutgifter til statlig regional barnevernmyndighet etter satser fastsatt av departementet. Det kan også fastsettes satser for kommunal refusjon ved inntak i institusjon eller senter for foreldre og barn med tilknyttet spesialisttjeneste etter denne loven. Departementet kan gi forskrifter om refusjonsordningen.

Med hjemmel i barnevernlovens § 9-5 er det gitt forskrift om statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen for opphold i institusjon (FOR 200311-26-1397). Satsene fastsettes hvert år i statsbudsjettet, jf. forskriften § 4, og meddeles i departementets årlige rundskriv. Etter dette vil statlig regional barnevernmyndighet refundere kommunens oppholdsutgifter til fosterhjems plassering i den utstrekning de overstiger den fastsatte sats per plass per måned.

Barn og ungdom med funksjonshemninger - og som samtidig har behov for barneverntjenester - kan ha rett til både statlige spesialisthelsetjenester, kommunal omsorg og behandling og tjenester etter barnevernloven. Dette innebærer at et barn med sammensatte problemer som er plassert i barneverninstitusjon også har rett til hjelpetiltak etter annet lovverk. I dette skjæringsfeltet mellom statlige og kommunale ansvarsområder oppstår et kostnadsfordelingsspørsmål som ikke er løst i de ovennevnte lover og forskrifter. I det såkalte betalingsrundskrivet Q-6/2007 fra det daværende Barne- og likestillingsdepartementet er det forsøkt oppstilt retningslinjer for håndtering av dette kostnadsfordelingsspørsmålet.

Det fremgår av innledningen til betalingsrundskrivet at formålet er å "*sikre mest mulig ensartet forståelse og praktisering i hele landet når det gjelder oppgave-, ansvars- og utgiftsfordelingen mellom kommuner og statlig regionale barnevernmyndigheter.*"

I betalingsrundskrivet Q-6/2007 er det fremhevet at barneverntjenestens ansvar er av subsidiær karakter også overfor funksjonshemmede barn. I del II punkt 2.5 heter det bl.a.:

«At barnet er funksjonshemmet gir ikke i seg selv grunnlag for å plassere barnet utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven. Det er bare dersom det funksjonshemmede barnet samtidig faller inn under de alminnelige vilkårene for tiltak etter barnevernloven at barnevernloven kommer til anvendelse. At barnet på grunn av funksjonshemmingen har større omsorgsbehov enn foreldre med alminnelig god omsorgsevne er i stand til å ivareta, er ikke tilstrekkelig til plassering utenfor hjemmet etter barnevernlovens regler.»

I del III punkt 5 er det bl.a. uttalt følgende om kostnadsfordelingen for særskilte tiltak som har sammensatte årsaker:

«Dersom funksjonshemmede barn plasseres i statlige eller private barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging skal kommunen dekke den del av utgiftene ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming, i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedracting mellom hvilke tiltak ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming. Det må i så fall foretas en konkret vurdering av det enkelte barn. Det vil i den sammenheng være nyttig å se på hvilke behov barn i samme alder med tilsvarende omsorg har. På samme måte kan det være nyttig å se hvilke behov hjemmeboende barn i samme alder og med tilsvarende funksjonshemming har.

En kostnadsdeling som beskrevet ovenfor skal imidlertid ikke skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.»

3.

Nemnda skal ta stilling til om gutten har en funksjonshemming, og i tilfelle om omsorgssvikten er årsaken til, eller den dominerende årsaken, til funksjonshemmingen.

Det synes ikke uenighet mellom partene at gutten har en funksjonshemming gjennom sin diagnose Asberger syndrom, selv om kommunen hevder at diagnosen ikke nødvendigvis utgjør noen stor grad av funksjonshemming.

Etter nemndas oppfatning har gutten en funksjonshemming i rundskrivets forstand. Det vises i den forbindelse også til BUP D sin epikrise av xx. februar 2016 hvor det fremgår at «*guttens fungering synes å være på lik linje som andre personer med lett psykisk utviklingshemming ...*»

Nemnda går så over til å vurdere spørsmålet om kostnadsfordeling mellom Bufetat og kommunen.

Nemnda ser det slik at det var diagnosen Asberger syndrom, i sammenheng med den vanskelige adferden diagnosen førte til, som var hovedårsaken til at foreldrene ikke klarte å ivareta

omsorgen for gutten. Nemnda viser bl.a. til fylkesnemndas vedtak av xx. november 2016 hvor dette spørsmålet drøftes.

Det gjengis:

« Det er ikke grunnlag for å anta at B utageringer i hjemmet har sammenheng med omsorgssvikt i hjemmet, jf. nemndas og tingrettens avgjørelser omsorgsovertakelsessaken. Det er imidlertid grunn til å anta at utageringene som har vært i hjemmet i stor grad har sammenheng med hans diagnose Asbergers syndrom. Problemer som skyldes funksjonshemming er ikke adferdsproblemer i lovens forstand».

Fra tingrettens dom av xx. juli 2016 fremgår det også følgende:

« På samme måte som fylkesnemnda har uttalt, har også retten stor forståelse for at foreldrene har blitt slitne av å ivareta omsorgen for B, og at dette har redusert deres evne til å gi ham tett oppfølging. Det er på ingen måte noen bebreidelse mot foreldrene idet det neppe finnes andre foreldre som ville klart oppgaven særlig bedre».

Nemnda legger etter dette til grunn at omsorgssvikten ikke kan betraktes som den dominerende årsak til guttens funksjonshemming. Nemnda antar dessuten at guttens bedring i hovedsak må tilskrives de totale rammene institusjonen representerer, og ikke fravær av omsorg fra foreldrene. Guttens hjelpebehov i denne saken synes klart å overstige de behov barn på samme alder med tilsvarende omsorgssituasjon i hjemmet har.

På bakgrunn av opplysningene i saken legger nemnda til grunn at en gutt på samme alder med samme oppvekstvilkår uten Asberger syndrom, ikke ville vært i tiltak etter barnevernloven.

Kommunen har subsidiært anført at den ikke skal betale ekstra for perioden etter xx. mars 2017. Det er vist til at det fra dette tidspunkt flyttet inn en beboer som medførte ekstra tiltak på grunn av uro. Det er anført at ny beboer bruker ressurser betalt av kommunen.

Etter nemndas mening er det ikke dekning for denne anførselen i de fremlagte dokumenter. Det er institusjonen selv som er nærmest til å vurdere hvilken ressursituasjon som er hensiktsmessig. I denne saken har institusjonen gitt uttrykk for at det er nødvendig med 2 voksne på gutten. Det vises til møtereferat av hhv. xx. august og xx. september 2017 hvor dette synet fremkommer.

På bakgrunn av ovennevnte finner nemnda at det ikke foreligger noe betalingsansvar for Bufetat for merutgiftene utover ordinær døgnpris. Etter dette kan ikke kommunens syn føre frem.

For øvrig vil nemnda bemerke at det ikke hører toø nemndas mandat å ta stilling til om gutten har fått den nødvendige hjelp etter helse- og omsorgstjenesteloven i kommunen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Slutning:

Tvisteløsningsnemnda tilrår at A kommune dekker utgifter til forsterking ut over ordinær døgnpris ved plassering av gutten fra og med XX. februar 2017 og så lenge forsterkingen opprettholdes.

Joakim Zahl Fjell

Tore Roald Riedl

Ingrid Smedsrud